

1 MAYIS'İN DOĞUŞU

TÜSDAV'ın yayınladığı
1 Mayıs Broşüründen alıntıdır

1 Mayıs dünya işçi sınıfının sömürü, kâr ve savaş dünyasına karşı birliği ve dayanışma bayramıdır. Elbetteki bu bayramın doğuşunun da bir nedeni ve kaynağı vardır.

Hem öylesine somut ve elle tutulur bir nedeni vardır ki, kimse inkar edemez, aksini söyleyemez.

Kapitalist Avrupa'yı saran işsizlik, sefalet, yokluk, açlık çok uzun olan çalışma süreleri kapitalizmin gelişmekle olduğu 19. yüzyılın son ikinci yarısından sonra Amerika'da da görülmeye başladı. Bu tarihlerden itibaren tekelleşme döneminin başlaması ile birlikte sanayi ve ulaştırma kollarında işçi sayısı 1 Milyon 800 bin, toprak işçilerinin sayısı ise, 800 bin'e ulaşıyordu.

İlerleyen teknoloji, yeni buluşların üretimde uygulanması, yeni makinalar birbirinden aksi iki sonuç getiriyordu.

Birincisi, üretim ve emeğin üretkenliği artıyor, böylece büyük kapitalistlerin kârları yükseliyordu.

İkincisi, işsizler ordusu büyüyor, ücretler düşerken, çalışma süresi uzuyor ve iş koşulları ağırlaşıyordu. O dönemde Amerikan sermaye sözcüleri, kapitalistler şu aşağıdaki propogandayı yaygınlaştırmaya çalışıyorlardı:

"Savaş sonrasında kendilerine su ve ekmek bulabilecek bir gelir düzeyi sağlanan işçiler minnettar olmalıdırlar."

Savaş, yani güneyli toprak ağalarıyla, kuzeyli sanayiciler arasında patlayan iç savaş, sona ermişti. Sudan da ucuz iş gücüne gereksinimi olan kuzeyli kapitalistlerin "Özgürlük" vaadlerine inanmaktan başka çaresi olmayan güneyin yüzbinlerce zenci kölesi, kuzeye göç etmişti. Böylece büyüklü, küçüklü tüm sanayi kentleri işsiz ve aç insanlarla dolmuştu. Sömürü ve kâr hırsı, doymak bilmeyenlere yetmemekteydi.

1874 yılının ilk günü, büyük sanayiciler dört eyalette birden ücretlerin düşürülmesine karar verdiler. Bu karar henüz savaşın yıkıcı izlerini sırtında taşıyan işçi sınıfı, milyonlarca kadın ve çocuk için yeni bir yıkımdı. Yapılan başvurular, gönderilen binlerce dilekçenin ise hiç bir işe yaramadığı görüldü.

Yeterli örgütlenme düzeyinde olmasalar da işçiler bu karara karşı direnişe geçtiler.

13 Ocak 1874 günü New York'da kitlesel bir gösteri düzenlendi. Parababalarının baskısıyla, kendisi de bir sanayici olan kent Belediye Başkanı mitingi yasakladı. Fakat onbinlerce işçi Tompkins alanını doldurmuş, ücretlerin düşürülmesini protesto ediyordu.

Gösteri sermayenin yanında mevzilenen ve adına "Milli Muhafız" denilen silahlı çeteler ve atlı polis birlikleri tarafından zorla bastırıldı. Pek çok işçi yaralandı ve tutuklandı.

Kısa bir süre sonra insanca bir yaşam için kapitalizme karşı birlikte mücadele etmenin bilincine varan Pensilvanyalı kömür işçileri yeterli bir örgüt düzeyinde olmamalarına rağmen direnişe geçtiler. Bu arada, profesyonel grev kırıcıları, ajanlar, provokatörler de harekete geçtiler. Direniş kanla, baskıyla ve zorbalıkla bastırıldı. Tutuklanan 24 işçi önderinden 10'u asıldı, diğerleri zindanlara gönderildi. Ancak, artık emek ile sermaye arasındaki uzlaşmazlık ve sınıf mücadelesi daha geniş işçi kitleleri tarafından kavranıyordu. Ücretlerin düşürülmesine karşı ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için mücadele hızla yaygınlaşıyordu.

1877 yılının ilkbaharında, Amerikan işçi sınıfının en örgütlü kesimi olan demiryolu işçileri direnişe geçtiler. Hemen arkasından maden işçileri ve daha bir çok sanayi işçisi harekete katıldılar.

Bu grev işçi sınıfı hareketinin doğuşunun bir örneğidir. Başlangıçta gerçek bir örgüt yok, bir demiryolundaki işçiler aletleri bırakıyorlar. Sonra başka bir demiryolu, sonra öteki, daha sonra bir başkası... Ama sözü edilen, asılan liderler yoktu. Liderler aynı yoldan, hareketten doğacaklardı.

İşte ALBERT PARSONS böyle doğdu.

Uzun grevler sırasında ortaya çıkan Parsons, burjuvazi tarafından öldürülünceye kadar tüm işçi eylemlerine katıldı.

Demiryolu direnişlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, kanlı terör de hızlandı. Baltimooore'da silahlı polislerin ateş açması sonucu 12 işçi öldürüldü.

Sermayenin bu iğrenç ve alçakça katliamı sürerken, "Washington News" adlı bir gazete o günlerde şunları yazıyordu:

"Emek ve suyla yaşamayan bir insan zaten yaşamaya layık değildir. Unutulmamalıdır ki, düşük ücretle çalışmak isteyen yağınları, bir avuç anarşist-komünistin engellemeye hakkı yoktur. Ezileceklerdir. Ülkede devletin kanunları yürürlüğe girecektir..."

Bu arada işçi hareketi yükseliyor ve örgütleniyordu. Sekiz saat hareketine ancak başlanıyordu. Hareket yeni yeni güçleniyordu. Sendikalar da birleşti. Parsons'u orta Amerika'nın batısına gönderdi. Washington'daki büyük 8 Saat Kongresi'ne, Chicago'dan delege gönderdi. Kongre onu Washington'da alkoyup, işçi hareketini yönetecek ve 8 saat çalışma sorununu araştırarak komiteye seçti.

Parsons halkın ayağına gitti. Pensilvanya ve Illinois'in çekilmez kasabalarını, kömür ocaklarını gezdi, Maden işçileri ile konuştu, yaşadıkları. Bütün yaptığı sosyalizmin içeriğini ve gerekliliğini ispatlamaktı. Ancak Pinterton ordularına gizli emir vermişti, Parsons öldürülmeliydi.

1 MAYIS'A DOĞRU

1 Mayıs 1886. Amerikan işçi sınıfının bilinçli ve örgütlü kesimi 8 saatlik çalışma günü için ülke çapında Genel Grev ilan etti. Amerikan işçi sınıfı, bu günün bir işçi bayramı, her zaman hatırlanacak bir gün olmasını istiyordu.

Genel grevin ilk iki günü örgütlenmiş işçi kitlelerinin isteği doğrultusunda olumsuz geçti. Fakat polis hazırlıklarını sürdürüyordu. Sokaklarda dolayan ayak takımını, serserileri silahlandırıyor. Profesyonel grev kırıcıları, bozguncular ve ajanlar görevlendirildi. Chicago'da Mc Cormic-Harvester fabrikasının önünde toplanmış olan 10 bin civarında işçi hakkı istemlerini haykırıyorlardı. Coşku ve heyecan dolu bir gösteriydi bu...

İşçiler 8 saatlik iş gününün tanınmasını isterken, bugüne değin en küçük istemlerini bile kan ve ateşle bastırılmış kapitalizme karşı olan hiddetlerini de dile getiriyorlardı.

İşçilerin haklı istemleri doğrultusunda yaptıkları direnişe fabrika polisi ateş açtı. Direniş alanı bir anda savaş alanına döndü. Grevciler silahsızdı. Sıra olmuş polisler bir kol boyu uzaklıktan, tabanca-

Almanya'da 8 saatlik iş günü için 1 Mayıs dayanışma pulları

larla, tüfeklerle rastgele ateş ediyorlardı. İşçiler savaş alanlarındaki askerler gibi öküldüler. Sonra işçilerin üzerine coplarla yürüdü. Vura vura dağıttılar onları. Fakat bu yeterli değildi. İşçi önderlerinden SPIES, bu olayı protesto etmek için işçileri Haymarket meydanında toplanmaya çağırdı.

Grev sadece Mc Cormic ve Kereste taşıyıcıları grevi değildi. Pullmann da grevdeydi. Brunswick Paketleme işçileri de grevdeydi. Chicago'nun dışında, St. Louis, Cincinnati, New York, San Fransisco'daki işçilerde grev alanlarındaydılar.

Ertesi gün gösteri Haymarket alanında değil, Desplains'de oldu. Alana, bir gün önceki vahşetten yılmayan binlerce işçi toplandı. Spies ve Parsons birer konuşma yaptılar. Miting sonunda kalabalık dağılmak üzereydi. Parsons civardaki bir salona gitmişti. Yanında karısı ve çocukları vardı.

İşte tam o sırada bir bomba patladı.

"Kim attı bombayı? Sana yemin ediyorum yarığ, bombayı atan bizden biri değildi. Evet, bu benim görüşüm ve de ben tarafsız değilim, emekçiyim, elbette taraf tutacağım. Ama şimdi Parsons'un öldürülmesine bir kaç saat kala yemin ediyorum ki, bombayı bizden biri atmadı. Bomba atıldıktan bir dakika sonra olayları düşünün bir kez... Polis tabancaları çekip ateş etmeye başladı. Öyle bir savaş alanına çevirdiler ki meydanı, bir gün önce Mc Cormic fabrikasında olanlar solda sıfır kaldı... Çılgınlar gibi savuruyorlardı kurşunları, işçilere, işçilerin karı ve çocuklarına... Biz silahlı değildik, bizden tek bir kurşun bile atan olmadı..." diyordu, görgü şahidi bir işçi.

Amerika'da 1886 Mayıs'ın ilk günlerinde geçmiş olan bu olayları neden anlatıyoruz?.. Avrupa'daki işçi hareketleri, Paris Komünü ve Amerika'da 1 Mayıs 1886 gösterileri ile, 1 Mayıs'ın Türkiye'de "Bahar ve Çiçek Bayramı" olarak ilan edilişi arasında kopmaz bir ilişki vardır. Çeşitli uluslardan işçiler arasındaki tarihsel ilişkileri, dayanışmayı göstermek için bu olayları anımsamak ve incelemek gerekiyor.

Burjuvazinin çeşitli ülkelerdeki vahşetini ve buna karşı dünya işçi sınıfının, emekçilerin sermayedarı kurtuluş mücadelesini daha iyi görmemiz için anlatıyoruz, 1 Mayıs olaylarını...

Bu demokratik işçi kitle gösterisinin bastırılması ve terörün sürdürülmesi için patronlar binlerce Dolar harcadılar. Planlı ve namusuzca baskı ve zorbalık uyguladılar. Polis, profesyonel katiller, ayak

takımı, grev kırıcıları, ajanlar birlik olmuş, Chicago'da işçi avına çıkmışlardı. Bir işçi tulumu görmeleri yeterliydi. Fakat onlar Parsons'u da arıyorlardı. O'nu ele geçirene "İş Adamları Birliği" 10 bin Dolar ödül verecekti.

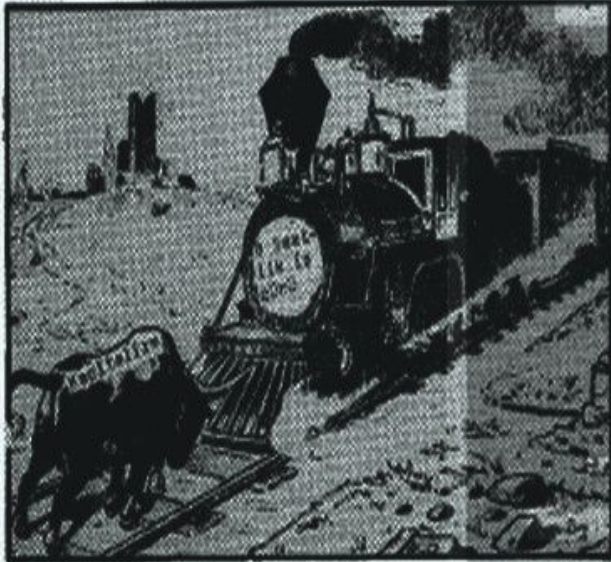
August Spies, Michael Schwab, Sam Fielden, Adolf Fischer, George Engel, Oskar Neebe, Louis Ling, cinayet işletmek bahanesiyle tutuklandılar. Parsons ise bir türlü yakalanamıyordu.

Parsons, Chicago'ya döndü ve kendi teslim oldu. O'da diğerleri gibi idama mahkum edildi.

Olayı protesto etmek için sadece Amerika'da değil, tüm dünyada gösteriler düzenleniyor, imza toplanıyor ve Parsons ve arkadaşlarının öldürülmesinin önüne geçilmek isteniyordu.

Parsons özür dileme dilekçesi verse, ölümden kurtulacaktı. Fakat Parsons bunu reddetti.

*"Ben suçsuzum, bütün Dünya biliyor suçsuz olduğumu.
Eğer asılırsam, cani olduğumdan değil,
Sosyalist olduğumdan asılacağım..."*

Yığıt işçi önderi Parsons'un son sözleri bu oldu.

August Spies, Adolf Fischer ve George Engel 11 Kasım 1887 günü asılarak canice öldürüldüler.

Burjuvazinin uşağı olan yargıç ve jüri şu kararı okudular:

"Müşbet delil bizzat olayın kendisidir. Binlerce kişinin çatıştığı bir mitingde sizlerin bombayı attığınıza tanıklık edecek sayıda adam bulmak mümkündür. Atmadığınız da tanıklık edecekler çikabilir. Ancak, geçmişiniz ve sosyal mevkiniz, jüriye suçu olduğunuz konusunda yeterli delil vermiştir. İdama mahkum edildiniz..."

DÜNYAYA ÖRNEK OLDU

1,5 yıl süren dava, 1 Mayıs 1886 gösterilerini Amerika'nın sınırları dışına çıkarmış, tüm dünyaya maletmişti. Bütün ülkelerin işçileri, emekçileri, 8 saatlik iş günü için başlatılan bu haklı genel greve sahip çıkarken, tekelci burjuvazinin katliamını nefretle karşılıyor ve öldürülen Parsons ve diğer işçi önderlerini saygıyla anıyorlardı.

Böylece 1 Mayıs, somut bir tek istemin sembolü olmaktan çıkıp, dünya emekçilerinin sermayenin egemenliğinden kurtuluş mücadelesini bayraklaştıran uluslararası bir dayanışma günü haline geldi.

14-21 Temmuz 1889 yılında Paris'de yapılan I. Enternasyonal'in kongresinde, bir yandan işçi hareketinin nihai amacının sosyalizm olduğu söyleniyor, aynı anda 1 Mayıs gününün dünya işçilerinin dayanışmasını anlatan bir mücadele ve birlik günü olmasına karar veriliyordu.

1 Mayıs 1890 tarihinde, insanlık tarihi ilk kez, birlikte hareket etmek için güçlerini birleştiren, aynı karara uyan, aynı iradeyle hareket eden, aynı düşünce etrafında birleşmiş olan bütün dünya proleterlerinin gösterisine tanık oldu.

O tarihten itibaren her yılın 1 Mayıs'ı tüm dünya işçileri tarafından büyük coşku ve heyecanla kutlana gelmiştir. Sömürü ve kâr düzenine karşı verdikleri mücadelede, işçi sınıfı ve emekçiler yeni deneyimler kazanmışlardır. Örgütlenme düzeyi, sınıf bilinci ve siyasal uyanış hızlanmıştır. Sermaye sınıfının kanlı, silahlı terörü durmadan azgınlaşmıştır. Fakat bu gelişimi hiç bir dönemde durduramamıştır.

Elde edilen deney ve kazanımlar 1 Mayıs'a yeni bir dinamik ve öz kazandırmıştır. Emek dünyasının uluslararası dayanışmasını belgeleyen bu büyük gün, zenginleşerek yeni boyutlara varmış ve her yıl daha çok emekçi tarafından kutlanır olmuştur.

